

НОВАЯ ГІСТОРЫЯ ГІСТАРЫЧНАГА ФАКУЛЬТЭТА

У Мінску пасля рэканструкцыі ўрачыста адкрылі гістарычны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

Гэта без перабольшання знакавая падзея для ўсіх беларусаў супала з юбілейнай датай найстарэйшага гістарычнага факультэта БДУ — яго 90-годдзем. У летапісе галоўнага ўніверсітэта краіны гэты корпус заўжды значыўся першым: сам будынак узведзены ў другой палове XIX стагоддзя, яго перадача Белдзяржуніверсітэту адбылася ў першы год існавання БДУ. У 1921-м тут прайшла першая ў гісторыі ВНУ лекцыя. І, нарэшце, у гэтым будынку працаваў і нейкі час жыў легендарны першы рэктар БДУ Уладзімір Пічэта.

Фота Ліаветы ГОІПАД.

На час мадэрнізацыі факультэт пераехаў у будынак на сталічную вуліцу Мендзялеева, і адтуль у самастойнае жыццё сышло некалькі выпускаў спецыялістаў. Цяперашнім студэнтам гістка папашанцавала: сваю вучобу яны працягнуць у родным будынку ў гістарычным цэнтры Мінска. Ім таксама пашанцавала стаць удзельнікамі ўрачыстасці, прысвечанай адкрыццю адрэстаўрыраванага факультэта, і сустрэцца з высокімі гасцямі, якія прыбылі падзяліць іх радасць.

— Мне прыемна і радасна прысутнічаць на гэтым урачыстым моманце адкрыцця гістарычнага факультэта БДУ пасля рэстаўрацыі, — вітаў удзельнікаў мерапрыемства **намеснік кіраўніка Адміністрацыі Прэзідэнта Уладзімір ПЯРЦОЎ**. — Мы не маглі сабе ўявіць, што 90 гадоў таму тэхналогіі будаўніцтва так адрозніваліся ад сучасных. Але рэканструкцыя завершана, і праведзеная работа дасць магчымасць і тым, хто тут навучаецца, і прадстаўнікам прафесарска-выкладчыцкага складу працаваць у сучасных, камфортных умовах у гістарычным цэнтры сталіцы Беларусі. Тое, што мы адкрываем гістарычны факультэт у гістарычны момант, надае падзеі асаблівы сімвалізм — калі краіна знаходзіцца ў электаральным перыядзе, калі пачалося датэрміновае галасаванне, калі праз некалькі дзён будзе дзень асноўнага галасавання. Калі мы ствараем нашу гісторыю і на выбарчых участках паказваем вектар, па якім будзе развіццё наша краіна ў гэты невялікі адрэзак гісторыі — наступныя пяць гадоў. І тыя студэнты і выкладчыкі, якія ўвайшлі ў гэты храм ведаў пасля рэканструкцыі, напэўна, апішуць гэта ў сваіх працах, як цяпер апісваюць і робяць вялікую справу па захаванні гістарычнай праўды і гістарычнай памяці.

З завяршэннем рэканструкцыі да статусу адукацыйнай структуры гістарычны факультэт дадасць яшчэ адзін — «факультэт-музей». Там, паверце, ёсць што паказаць і пра што расказаць і спецыялістам, і шырокай публіцы: на факультэце не толькі захаваны гістарычныя артэфакты, але і прадстаўлена гісторыя беларускай адукацыі. На розных паверхах будынка размешчана больш за 80 стэндаў, прысвечаных станаўленню айчынай адукацыйнай сістэмы, пачынаючы са старажытных часоў і да сучаснасці. Таксама «фа-

культэт-музей» дапаўняе свае экспазіцыі дасягненнямі БДУ ў галіне адукацыі, навукі, міжнароднай, ідэалагічна-выхаваўчай дзейнасці і іншым.

— Сёння мы ўдзяляем асаблівую ўвагу таму, каб студэнты вучыліся ў сучасных універсітэцкіх карпусах, каб прафесарска-выкладчыцкі склад, прыходзячы на заняткі, мог выкарыстоўваць сучасныя тэхналогіі і даваць моладзі самыя лепшыя веды, — сказаў **міністр адукацыі Андрэй ІВАНЕЦ**. — Адкрыццё пасля рэстаўрацыі гістарычнага факультэта БДУ вельмі сімвалічна: з аднаго боку, яно праходзіць у год юбілею факультэта, з другога боку, мы з вамі знаходзімся ў гістарычным моманце выбару будучыні нашай краіны.

Сёння на гістарычным факультэце вучыцца больш за 700 студэнтаў. Навучанне ажыццяўляецца па пяці спецыяльнасцях: «Гісторыя», «Рэгіёназнаўства», «Музейная справа і ахова гісторыка-культурнай спадчыны», «Архіўная справа», «Кіраванне дакументамі».

Рэктар Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта Андрэй КАРОЛЬ назваў адкрыццё гістарычнага факультэта святам для ўсёй універсітэцкай сям'і.

— У 1921 годзе менавіта з гэтага будынка пачалася гісторыя нашага ўніверсітэта. Гістарычны факультэт — гэта падмурак, які немагчыма выключыць, — сказаў ён. — Тут працуюць прафесіяналы, вучацца найлепшыя студэнты, створаны ўнікальныя навуковыя школы, захаваны традыцыі. Мы маем права чакаць, што ў гэтай новай аграцыі факультэт будзе генерываваць новыя сэнсы, якія ўмацоўць падмурак не толькі адукацыі, але і ўсёй беларускай дзяржаўнасці.

Праз некалькі дзён пасля ўрачыстага адкрыцця ў свой абноўлены дом ведаў уедуць гаспадары факультэта — студэнты-гісторыкі.

— Калі я ўпершыню трапіў у гэты корпус, прайшоў па яго калідорах, зайшоў у аўдыторыі, убачыў, як тут усё змянілася, я не проста здзівіўся — вельмі ўзрадаваўся, — дзеліцца ўражаннямі **студэнт-трэцякурснік Антон ПАЛАШ**. — Вучыцца ў будынку, у якім пераплаліся гісторыя і сучаснасць, кожны дзень прыязджаць у гістарычны цэнтр Мінска, дзе да таго ж знаходзіцца сэрца палітычнага жыцця краіны, для студэнта-гісторыка гэта проста мара.

Алена ВІНАГРАДАВА.

”

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр ЛУКАШЭНКА:

— Як бы ні ставілі нам палкі ў колы, ключавыя галіны эканомікі даюць прырост, а ВУП у 2024-м склаў 104 %.

Як бы ні спрабавалі нам перакрыць кісларод, беларуская прадукцыя экспартавалася ў 154 краіны на агульную суму звыш 50 млрд долараў.

І мы нават выйшлі на 14 новых рынкаў збыту.

Падчас цырымоніі ўручэння сімвалаў Дзяржаўнага знака якасці, 23 студзеня 2025 года.

ГОДНЫ ВЫНІК

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

— Так, валавы ўнутраны прадукт па выніках мінулага года павялічыўся на 4 %. І гэта з улікам таго, што ў 2023 годзе рост гэтага паказчыка па ўдакладненых даных склаў 4,1 %. Большы рост ВУП на працягу двух гадоў запар апошні раз мы фіксавалі толькі ў 2010—2011 гадах, гэта значыць, 14 гадоў таму.

Адзначу, што цяпер мы дамагліся істотнага прыросту ВУП у абсалютных паказчыках. Па папярэдніх даных аб'ём ВУП па выніках мінулага года склаў 78 млрд долараў ЗША. Для параўнання: у 2020 годзе ён склаў 60 млрд долараў ЗША. У 2015 годзе — 55 млрд долараў ЗША.

Гэта значыць, можна сказаць, што і па адносных, і па абсалютных паказчыках забяспечваецца рэальны эканамічны рост у краіне.

Відавочна, што найбольшы ўнёсак у станоучую дынаміку ВУП зрабіў прамысловы комплекс, у якім фарміруецца чвэрць ВУП краіны. У 2024 годзе аб'ём вытворчасці ў прамысловасці павялічыўся на 105,4 %.

Акрамя прамысловасці істотны ўнёсак у рост ключовага паказчыка зрабілі сельская гаспадарка (з тэмпам росту 103,4 %), гандаль (з тэмпам росту рознічнага тавараабароту 111,8 %), будаўніцтва (з тэмпам росту будаўніча-монтажных работ 108,4 %).

Таксама на дынаміку росту ВУП пазітыўны ўплыў аказвала высокая інвестыцыйная актыўнасць. Агульны тэмп росту інвестыцый у асноўны капітал склаў 108 %.

Пры гэтым важна адзначыць, што выдаткі на тэхналагічнае абсталяванне раслі апераджальнымі тэмпамі (111,8 %), што з'яўляецца пазітыўным маркерам якаснага паляпшэння структуры інвестыцый.

Суб'екты гаспадарання таксама інвеставалі ў «тэхналагічнае начынне», што з'яўляецца важным фактарам канкурэнтаздольнасці.

Таму ўсе ключавыя сектары эканомікі зрабілі свой унёсак у кумулятыўны прырост ВУП.

Варта адзначыць таксама, што паказчыкі прагнозу традыцыйна былі трансфармаваны ў матрыцу задач для дзяржаўных органаў, аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама. На іх аснове выстроіваліся бізнес-планы нашых прадпрыемстваў. Сярод асноўных ключавых паказчыкаў былі такія, як чысты прыбытак і рэнтабельнасць, рост экспарту і інвестыцый, а таксама зніжэнне выдаткаў.

УСЕ СРОДКІ ПРЫДАТНЫЯ

— **Яшчэ адзін прагнозы паказчык — узровень інфляцыі — быў устаноўлены ў памеры не вышэй за 6 %, у выніку эканамічны блок краіны скончыў год з вынікам 5,2 %. Гэта вынік выключна цэнавага дзяржрэгулявання, які выкарыстоўваецца ў нашай краіне з 2022 года, або ёсць іншыя рычагі?**

— Адразу хачу сказаць, што ўтрымаць інфляцыю на нізкім узроўні ва ўмовах нестабільнай сусветнай абстаноўкі (гаворка пра такія негатыўныя фактары, як закрыццё рынкаў, парушэнне лагістыкі), калі ў некаторых краінах гэты паказчык набліжаўся да двухзначнага ліку, было няпроста.

Нагадаю, што за перыяд з 2012 да 2021 года сярэдняе значэнне інфляцыі і ў нас складала 11 %. Пры гэтым сярэднегадавы эканамічны рост дасягаў усяго толькі 0,7 %.

На 2024 год кіраўніком дзяржавы была пастаўлена задача ўраду і Нацыянальнаму банку ўтрымаць інфляцыю на ўзроўні не вышэй за 6 %.

Так, існуючая сістэма цэнаўтварэння, у тым ліку пастанова ўрада № 713 (у некалькіх яе рэдакцыях), на дадзеным этапе паказала сваю эфектыўнасць. **І стаіць задача, каб работа па ўдасканаленні падыходаў да дзяржаўнага рэгулявання цэн была прадоўжана з улікам патрабаванняў Прэзідэнта краіны.**

У той жа час хачу адзначыць, што дзяржрэгуляванне цэн не адзіны фактар, які аказвае ўплыў на інфляцыю. На зніжэнне цэннікаў таксама ўплывае пашырэнне прапановы тавараў за кошт уводу новых вытворчасцяў, скарачэнне выдаткаў вытворцаў, жорсткая канкурэнцыя на рынку, імпартазамышчэнне, утрыманне кошту квадратнага метра жылля, якое будзецца з дзяржаўнай падтрымкай, на ўзроўні сярэдняй зароботнай платы і гэтак далей.

Акрамя таго, стрымлівальнымі фактарамі росту цэн з'яўляецца ўзважаная падатковая палітыка, пры якой стаўкі падаткаў індэксуюцца не больш, чым прагназаваны ўзровень інфляцыі.

Трэці год запар урадам арганізавана работа ў мабілізацыйным рэжыме. Даведзены дэталёвыя матрыцы задач па шэрагу эканамічных паказчыкаў, у тым ліку і па зніжэнні выдаткаў, што адбілася на сабекошце прадукцыі.

За кошт рэалізацыі інвестыцыйных праектаў мы насычаем рынак імпартазамышчальнымі таварамі і падтрымліваем канкурэнцыю.

Удалося справіцца з залежнасцю ад курсу долара, дасягнуўшы высокай лакалізацыі беларускіх тавараў, кошт якіх не залежыць ад змены курсу, і скараціўшы імпорт з краін, якія выкарыстоўваюць у разліках долары ЗША.

На бягучы год Прэзідэнт паставіў перад Нацбанкам і ўрадам яшчэ больш сур'ёзную задачу — утрымаць інфляцыю на ўзроўні 5 %.

ВАЖКАЯ ПРЫБАЎКА

— **Уладзіслаў Вікенцьевіч, рэальны рост даходаў насельніцтва перавысіў прагнозы паказчык амаль у тры разы — ад запланаваных 3,5 % па выніках 2024 года дасягнута лічба ў 9,5 %. За кошт чаго склаўся такі вынік?**

— Даходы насельніцтва ўключаюць у сябе некалькі складнікаў, а менавіта: зароботную плату, пенсіі, дапамогі, стыпендыі, даходы ад уласнасці (працэнты па дэпазітах, дывідэнды) і іншыя даходы.

Хачу сказаць, што намінальны рост зароботнай платы на 119,5 % (паводле даных за 11 месяцаў 2024-га), павышэнне ў два этапы памеру пенсій у сукупнасці на 15 % (з 1 лютага 2024 г. — на 10 %, з 1 кастрычніка — на 5 %), бюджэту пражытачнага мінімуму на 19 % (які ўплывае на рост сацыяльных пенсій, усіх відаў дапамог), прывабныя працэнтныя стаўкі па дэпазітах у нацыянальнай валюце — усё гэта вынік эфектыўнай работы эканомікі (тэмпы росту якой у нас вышэйшыя за сярэднесусветныя), збалансаванай грашова-крэдытнай і бюджэтна-фінансавай палітыкі.

Забеспячэнне рэальнага росту наяўных грашовых даходаў насельніцтва на 9,5 % стала таксама магчымым дзякуючы ўтрыманню ўзроўню інфляцыі ў зададзеным калідоры, які, нагадаю, склаў 105,2 % пры заданні не больш за 106 %.